

האגודה לזכויות האזרח בישראל
جمعية حقوق المواطن في اسرائيل
The Association for Civil Rights in Israel

11 ביוני 2013

לכבוד
ח"כ מירי רגב
יו"ר ועדת הפנים והגנת הסביבה
שלום רב,

הנדון: דיון בוועדת הפנים ביום 12.6.13 בנושא: "פעולות תג מחיר"

לקראת הדיון הקבוע בוועדת הפנים מחר 11.6.13 בנושא "פעולות תג מחיר", להלן עמדת האגודה לזכויות האזרח.

לאחרונה עלו לדיון ציבורי אירועי אלימות חמורים ותכופים, נגד רכוש ואנשים, במסגרת פעולות המכונות "תג מחיר". אולם חשוב להדגיש, כי לא מדובר בתופעה חדשה. אירועים מעין אלו מתרחשים לאורך כל ימות השנה ובפרט סביב עונות המסיק והחריש ובתקופות של רגישות פוליטית. מדובר באלימות על רקע אידיאולוגי ופוליטי ולא "בסכסוכי שכנים". לפיכך אלימות זו לא צפויה להיעלם. נהפוך הוא - יש חשש אמיתי כי תגבר בתקופות מתוחות פוליטית וביטחונית.

האגודה לזכויות האזרח פועלת זה שנים רבות להגברת אכיפת החוק בשטחים ע"י כוחות הביטחון האמונים על כך, ובכלל זה להבטיח את ההגנה על פלסטינים ורכושם מפני אלימות ישראלים ולקידום אכיפת חוק אפקטיבית על העבריינים.

בשנת 2006 עתרו לבג"ץ האגודה לזכויות האזרח וארגונים נוספים על רקע חדלונה של מערכת הביטחון ומפקדיה לספק הגנה אפקטיבית לפלסטינים ורכושם. בפסק דינו מיום 26.6.06 קבע בג"צ הלכה מנחה המחייבת את כוחות הביטחון לפעול כדלקמן:

א. להבטיח גישה חופשית לכל האזדמות החקלאיות על מנת לעבדן ולמסקן "עד הזית האחרון".

ב. להגן על עצים ורכוש מפני פגיעה.

ג. לספק אבטחה לחקלאים מפני אלימות "... על דרך של הקצאת אבטחה הולמת, מתן הנחיות ברורות לכוחות הצבא והמשטרה כיצד לנהוג, והטלת מגבלות שתהיינה אפקטיביות כלפי אותם אנשים המתנכלים לפלסטינים תוך הפרת החוק". (פסקה 21 לפסק דינה של הנשיאה ביניש) יש לציין כי, בהקשר זה בית המשפט מתח ביקורת נחרצת

על האופן הטלת מגבלות כדבר שבשגרה על גישת פלסטינים לאדמותיהם, בתואנה של הגנה עליהם – הקרבנות, וקבע כי מדובר בצעד בלתי מידתי.

ד. לפעול בתוקף למיצוי הדין עם מפירי חוק.

גם היועץ המשפטי לממשלה חזר והדגיש את החובות הקונקרטיות שנקבעו בעניין מוע'אר. ביום 16.7.2006, בסמוך למועד מתן פסק הדין, פנה היועץ המשפטי לממשלה לשר הביטחון במכתב שכותרתו "אכיפת החוק בשטחים על ישראלים - פסק הדין של בג"ץ בפרשת מוראר" ובו קבע, כי: "החלטה זו מחייבת את מערכת הביטחון ומשטרת ישראל לקבל החלטות משמעותיות לשינוי המצב הקיים בהתאם לעקרונות שהתווה בג"ץ". בין השאר הורה היועץ המשפטי לממשלה על:

"ביצוע עבודת מטה בהקדם שיעדה מימוש הנחיות בית המשפט העליון, ובמיוחד אבקש כי תינתן הדעת לדרך שבה יש ליישם ההמלצה לתגבר את הכוחות המיועדים לאכוף החוק בשטחים אלה".

בעקבות פסק הדין פרסם היועץ המשפטי לאיו"ש שורת הנחיות שכותרותיהן: "עיקרי דגשים – סגירת שטח"; "דף מידע למפקד – זכות הגישה לקרקעות באיו"ש"; וכן "מסיק הזיתים – דף מידע לחייל/ שוטר". ואולם, הנחיות אלה אינן מיושמות הלכה למעשה באופן משביע רצון, הן בשל היעדר הקצאה מספקת של כוחות מתאימים, הן בשל אי-הכרת ההנחיות על ידי הכוחות בשטח, והן בשל היעדרם של מנגנוני יישום ואכיפה שיבטיחו את קיומן.

האגודה פנתה מאז פעמים רבות למפקד כוחות צה"ל בשטחים (אלוף פקמ"ז) ולמפקד אוגדת איו"ש בדרישה כי כוחות הביטחון יספקו מענה הולם לאלימות זו וייערכו כנדרש, בפרט באזורי החיכוך הידועים והמוכרים. האגודה דרשה בין היתר, תגבור כוחות ביטחון באזורים מיועדים לפורענות והצבה של כוחות קבועים שם אשר הוכיחה את עצמה בעבר כאפקטיבית ביותר למניעת ונטרול פעולות אלימות המופנות כלפי פלסטינים.

למרות זאת, לדאבונו, לא ננקטו צעדים משמעותיים להיערכות מחודשת בשטח. יש לציין, כי אחת הסיבות לאי הערכות, היא מחסור במשאבים נדרשים למילוי פעולות מניעה ואכיפת חוק כנדרש.

על רקע המתואר לעיל, בדצמבר 2011 פנינו למבקר מערכת הביטחון, בבקשה כי ישוב ויבצע ביקורת מקיפה של היערכות מערכת הביטחון בשטחי הגדה לשם הגנה על פלסטינים ורכושם. זאת, בהמשך לדוח שפרסם בראשית 2007 בנושא (לאחר מתן פסק הדין בעניין מוע'אר) ולאור הכשל המערכתי ארוך השנים במתן הגנה הולמת לגוף ולרכוש, ככל שהדבר נוגע לקרבנות אלימות פלסטינים. עד כה לא קיבלנו מענה ענייני לפנייתנו. רק במרץ 2013, נענינו כי עקב היקף הנושא והגופים המעורבים בו ממליץ מבקר מערכת הביטחון להעביר את הנושא לטיפולו של מבקר המדינה, זאת על אף שבעבר ערך ביקורת דומה בנושא.

ידוע לנו כי כוחות הביטחון משקיעים באחרונה מאמצים לא מבוטלים על מנת לטפל בתופעה ולאכוף את הדין על העבריינים ואנו מברכים על כך. אלא שבהתחשב בהזנחה הממושכת בתחום זה, אשר הובילה להשתרשות התופעה ולהתרחבותה, נדרשת התגייסות רבתי של כל המערכות על

מנת להביא למיגור האלימות. בכלל זאת נדרשת נוכחות צבאית בולטת בשטח, במיוחד באזורי החיכוך, והגדרת משימתם של החיילים באופן ברור כהגנה על פלסטינים ורכושם. ברי כי לשם ביצוע משימה זו באופן אפקטיבי יש לתעדף אותה לעומת אחרות ולהקצות את המשאבים הנדרשים לטובת העניין.

אנו קוראים לחברי וועדת הפנים לדרוש, כי מבקר מערכת הביטחון ו/או מבקר המדינה יערכו ביקורת מקיפה בנושא על מנת לצמצם את היקפם וחומרתם של ההתקפות האלימות על אזרחים פלסטינים ורכושם, ולוודא כי ראשי מערכת הביטחון ממלאים את חובותיהם מכח הדין הבינ"ל והישראלי וכי מוקצים להם המשאבים הנדרשים לשם כך

בכבוד רב,

דבי גילד-חיו, עו"ד
מקדמת מדיניות וחקיקה

תמר פלדמן, עו"ד
מנהלת מח' זכויות אדם בשטחים

העתקים:

הח"כים חברי ועדת הפנים

ח"כ ברכה, ח"כ הרצוג, ח"כ שקד – יוזמי הדיון